

Тақво ва унинг фазилати

05:00 / 01.03.2017 6202

Бисмиллаҳир роҳманир роҳим

Али розияллоҳу анҳу дедилар: “Тақво Аллоҳдан қўрқиш, Қуръонга амал қилиш, озга қаноат қилиш, кетадиган кунга тайёргарлик кўришдир”.

Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳу:

نُتُوْمَتِ الْوَهْتِ اَقْتِ قَحَّحَ لَلْ اَوْقَاتِ اَوْنَمَآ نِي دَلَّ اَهَّيَ اَيَ نَوْمِ لِسُمْ مُمْتِنًا وَاَلِ

яъни, “Эй, имон келтирганлар! Аллоҳдан чинакам қўрқув билан қўрқингиз ва мусулмон бўлмай дунёдан ўтмангиз!” (Оли Имрон, 102) ояти ҳақида шундай дедилар: “Аллоҳга чинакам тақво қилиш дегани, У зотга итоат қилиб, осий бўлмаслик, У зотни доим зикр қилиб, асло унутмаслик, Унинг неъматларига доимо шукр қилиб, куфрони неъмат қилмасликдир”. Банданинг шукри барча тоатларда бўлиши керак. У зотни зикр қилиб унутмаслик деганда, банда қалби билан Аллоҳнинг барча амру фармонларига сўз ва амалда бўйинсўниши, қайтариқларидан бутунлай қайтиши назарда тутилади.

Толқ ибн Ҳабиб раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Тақво – Аллоҳдан савоб умидида Унга итоат қилиш, Унинг иқобидан қўрқиб, маъсиятларни тарк этиш”.

Абу Дардо розияллоҳу анҳу шундай дедилар: “Чинакам тақво дегани, банда зарра оғирлигидаги гуноҳни ҳам қилишдан сақланиши, баъзи ҳалол нарсаларни ҳам ҳаром бўлиши мумкинлигидан, ўша нарса ўзи билан Аллоҳнинг ўртасида парда бўлиб қолишидан қўрқиб, ўша ишни тарк этишдир. Зеро, Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилган: “Бас, кимки (дунёда) зарра миқдорида яхшилик қилган бўлса, (қиёмат куни) уни кўрар. Кимки зарра миқдорида ёмонлик қилган бўлса ҳам, уни кўрар” (Залзала, 7,8-оятлар). Шундай экан бирор бир яхшиликни ҳам паст санамасдан қилавергин, бирор бир ёмонликни ҳам паст санамасдан ундан сақлангин”.

Суфён Саврий раҳимаҳуллоҳ: “Тақводорлар деб номланишининг сабаби улар бошқалар сақланмайдиган нарсалардан ҳам сақланганлари учундир”, дедилар.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳу дедилар: “Тақводорлар Аллоҳнинг иқобидан қўрқиб, Унинг қайтарган нарсаларидан қайтадиган, раҳматини умид қилиб, буюрган нарсаларини тасдиқлаб амал қиладиган кишилардир”.

Ҳасан Басрий раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Тақводорлар Аллоҳ ҳаром қилган нарсалардан сақланадиган, буюрган нарсаларини бажарадиган зотлардир”.

Умар ибн Абдулазиз раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Кундузларини рўза тутиб, кечаларини намоз ўқиб ўтказиб, бошқа пайт гуноҳни ҳам содир этиш Аллоҳга тақво қилиш эмас. Ҳақиқий тақво Аллоҳ ҳаром қилган нарсани тарк этиш, У зот буюрган нарсани бажаришдир. Ким булардан ташқари яна бирор яхшиликка эришса, бу яхшилик устига яхшилик ҳисобланади”.

Мусо ибн Аъюн раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Тақводорлар ҳаромга тушиб қолишдан қўрқиб баъзи ҳалол нарсалардан ҳам ўзларини эҳтиёт қилганлари учун Аллоҳ таоло уларни тақводорлар деб номлади”.

Маймун ибн Меҳрон раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Тақводор – ўзини кўп ҳисоб-китоб қилувчи кишидир”.

Кўпинча “тақво” калимаси, Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу айтганларидек, ҳаромдан четланиш маъносида ишлатилади. Бир киши Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан тақво ҳақида сўради. Шунда у зот: “Сен тиконли йўлдан юришга мажбур бўлиб қолсанг нима қиласан?” дедилар. Ҳалиги одам: “Агар шундай йўлдан юришим керак бўлиб қолса, эҳтиёт бўлиб, тиконларни босиб юбормасликка ҳаракат қилиб юраман ёки йўлнинг энг четидан аста юриб ўтиб оламан ёхуд у йўлдан умуман юрмай ортимга қайтиб кетаман” деди. Шунда Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу: “Мана шу ишинг тақводир” дедилар.

Шоирлардан бири юқоридаги Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳунинг сўзларидан келиб чиқиб шундай деган экан:

Гуноҳларнинг катта-ю кичигидан қутулмоқ тақводир.

Сен худди тиконли ерда юрувчи кишидек эҳтиёткор бўл.

Кичик гуноҳни ҳақир санама, зеро тоғлар ҳам майда тошлардан иборатдир.

Тақвонинг асли банда аввал нималардан тақво қилиши кераклигини билиб, сўнг тақво қилишидир.

Авн ибн Абдуллоҳ раҳимаҳуллоҳ шундай дедилар: “Тақвонинг мукаммал бўлиши, аввало, нималардан сақланиш кераклигини билиш ва улардан сақланиш билангина амалга ошади”.

Маъруф Кархий раҳимаҳуллоҳ Бакр ибн Хунайс раҳимаҳуллоҳдан қуйидагиларни нақл қиладилар: “Нималардан сақланиш лозимлигини билмайдиган кимса қандай қилиб тақводор бўлиши мумкин?!”. Кейин Маъруф Кархий дедилар: “Агар тақво илмини билмасанг рибо ейсан, агар тақво илмини билмасанг аёл киши сенга рўпара келган пайтда кўзингни пастга қаратмайсан, агар тақво илмини билмасанг ўз қиличинг билан ўз бўйнингга урасан”.

Ибн Ражаб раҳимаҳуллоҳ дедилар: “Тақвонинг асли банда ўзи билан сақланиши керак бўлган нарса ўртасига сақлайдиган бир тўсиқ қўйишидир. Банданинг Роббисига қиладиган ҳақиқий тақвоси ўзи билан Роббининг ғазаби, иқоби ўртасига шу ғазаб ва иқобдан асрайдиган тўсиқ қўйишидир. Тақво Аллоҳ буюрганини қилиш ва маъсиятидан четланишдир”.

Тақвонинг аҳамияти ва белгилари

1. Ихлос калимаси бўлмиш “Ла илаҳа иллаллоҳ” тақво калимаси ҳисобланади. Аллоҳ таоло Ўзининг Каломида шундай марҳамат қилади:

هُنَّ نِي كَسُّهُ لَلْزَنَافِةِ لِهَاجِلِ مَحَّيْمَةَ مَحَلِّ مَوْبُوقِ يَفِ اَوْرَفَكَ نِي دَلَّ لَعَجْذِ
نَاكَ وَاَهْلَهُ اَوْ اَهْبُوقِحْ اُوْنَاكَ وَاَوْقَاتِ لَمَلِكُ مَهْمَزَلْ اَوْ نِي نَمُومَلِ اِي لَعَوِ وَاَوْسَرِ اِي لَع
اَمِ يَلَعِ اِي شَلْ كَبُّهُ لَلْ

“Ўшанда кофир бўлган кимсалар дилларига ғурур – жоҳилият ғурурини солганларида Аллоҳ ўз пайғамбарининг ва мўминларнинг устига хотиржамлигини туширди ва уларга тақво калимасини (яъни «Ло илоҳа иллаллоҳ»ни) лозим қилди. Улар ўша (калима)га жуда ҳақли ва аҳл эдилар. Аллоҳ барча нарсани билувчи зотдир” (Фатҳ сураси, 26-оят).

2. Аллоҳ таоло барча бандаларига, хусусан, мумин-мусулмонларга ўша калимага иймон келтириб, тақводор бўлишни буюрди. У зот Қуръонда шундай марҳамат қилади:

اِنَّا اِلٰهٌ اِلٰهٌ اِلٰهٌ اُنَّا اُوْرْدُنَّا نَا وَاَبَعْنَا نُمُ اَشَايَ نَمَ اِي لَعِ وَاَوْرَمْنَا نَمَحُ وَاَبِ اِي لَعِ اِلَّا لَزْنِي
نَا وَاَوْقَاتِ

“(Аллоҳ ўз) амри билан хоҳлаган бандаларига фаришталарни (шундай) ваҳий билан туширур: (“Эй, пайғамбарларим! Инсонларни) огоҳлантирингизки, Мендан ўзга илоҳ йўқ. Бас, (барчаларингиз) Мендангина қўрқингиз!” (Наҳл сураси, 2-оят).

نُوقِتْ أَفْ مُمْ كُبَّرَ أَنْ أَوْ عِدْحَ أَوْ مُمْ أَفْ مُمْ كُتِّ مُمْ أَوْ دَهَّ نِإِو

Албатта, бу (динингиз) бир миллатдир (яъни ислом динидир). Мен эса, сизларнинг Раббингиздирман, бас, Мендан қўрқингиз! (Муминун сураси, 52-оят).

دَابِعَ أَيُّ هَدَابِعِ رَبِّهِ لَلْأَفْوَحِيِّ كَلِدْ لَلْطَمْ هَوْتَحَتْ نَمَّ وَرَّانِ لَانَمَّ لَلْطَمْ هَوْتَحَتْ نَمَّ مُمْ هَلْ نُوُقِتْ أَفْ

“Улар учун устиларидан ҳам оловдан бўлган «соябонлар», остиларидан ҳам (оловдан бўлган) «соябонлар» бўлур. Бу (бўлажак азоб-уқубат) билан Аллоҳ ўз бандаларини қўрқитишидир. Эй, бандаларим! Мендан қўрқингиз!” (Зумар сураси, 16-оят).

نَمَّ مُمْ لَسُمْ مُمْ تَنْ أَوْ أَلِ نُنْ تُمْ مَتَّ أَلْ وَ هَتْ أَقُتْ قَحَّ هَلْ لَ أَوْ قُتْ أَوْ نَمَّ نِي دَلَّ أَيْ أَي

“Эй, имон келтирганлар! Аллоҳдан чинакам қўрқув билан қўрқингиз ва мусулмон бўлмай дунёдан ўтмангиз!” (Оли Имрон сураси, 102-оят).

سَبَّ وَ أَعَجَّ وَرَّ أَهُنَمَّ قَلَّ حَوْ عِدْحَ أَوْ سَفَنْ نَمَّ مُمْ كَقَلَّ خِ يَدَلَّ أُمُّ كُبَّرَ أَوْ قُتْ أَسَّ نِ لَ أَيْ أَي نَاكَ هَلْ لَانِ مَ أَحْرَّ أَلْ أَوْ هَبَّ نَوْلَ أَسَّتْ يَدَلَّ هَلْ لَ أَوْ قُتْ أَوْ أَسَّ نَ وَ أَرِي ثَكَّ أَلْ أَحْرَّ أَمْ هَنْ مَ أَبِي قَرَّ مُمْ كَيْ لَع

“Эй, одамлар! Сизларни бир жон (Одам)дан яратган ва ундан жуфти (Ҳавво)ни яратган ҳамда иккисидан кўп эркак ва аёлларни таратган Раббингиздан қўрқингиз! Шунингдек, ўрталарингиздаги ўзаро муомалада номи келтирилувчи Аллоҳдан ва қариндошлар (алоқасини узиш)дан қўрқингиз! Албатта, Аллоҳ сизларни кузатиб турувчидир” (Нисо сураси, 1-оят).

هَلْ لَ أَوْ قُتْ لَانِ أُمُّ كَيْ أَيِ أَوْ مُمْ كَلْبَقْ نَمَّ بَاتْ كَلَّ أَوْ تَوْ أُنِي دَلَّ أَنْ يَّيَّ صَوْ دَقَّ لَوْ

“...Сизлардан олдинги Китоб берилганларга ва сизларга ҳам, Аллоҳдан қўрқингиз, деб амр қилганмиз...” (Нисо сураси, 131-оят).

3. Барча Пайғамбар алайҳимуссаломларнинг ўз қавмларига қилган васиятлари ҳам тақво эди.

نُوقَّتَتِ الْاُحُوْنُ مُمُوْحًا مُمَلَلًا قَدْ

“Ўшанда уларга биродарлари Нух айтган эди: “(Аллоҳдан) қўрқмайсизми?!” (Шуаро сураси, 106-оят).

نُوقَّتَتِ الْاُدُوْهُ مُمُوْحًا مُمَلَلًا قَدْ

“Ўшанда уларга биродарлари Ҳуд айтган эди: “(Аллоҳдан) қўрқмайсизми?” (Шуаро сураси, 124-оят).

نُوقَّتَتِ الْاُحْلَاصُ مُمُوْحًا مُمَلَلًا قَدْ

“Ўшанда биродарлари Солиҳ уларга айтган эди: “(Аллоҳдан) қўрқмайсизми?!” (Шуаро сураси, 142-оят).

نُوقَّتَتِ الْاَطُوْلُ مُمُوْحًا مُمَلَلًا قَدْ

“Ўшанда уларга биродарлари Лут айтган эди: “(Аллоҳдан) қўрқмайсизми?!” (Шуаро сураси, 161-оят).

نُوقَّتَتِ الْاَبْيَعُشُ مُمَلَلًا قَدْ

“Ўшанда уларга Шуайб айтган эди: “(Аллоҳдан) қўрқмайсизми?!” (Шуаро сураси, 177-оят).

نُومَلَعَتِ مُمُنُّنٌ اِنْ اِمُّكُمْ لِرِيْخٍ مُّكَلِّدٌ وَّوَقَّتْ اَوَّلًا اُوْدُبَعًا مُمَوَّقِلًا قَدْ اِيْمِيْهَارِبًا وَاو

“Иброҳимни (эсланг), у ўз қавмига деган эди: «Аллоҳга ибодат қилингиз ва Ундан қўрқингиз! Агар билувчи бўлсангиз, мана шу ишингиз сизлар учун яхшироқдир” (Анкабут сураси, 16-оят).

4. Аллоҳ таоло бандаларига тақводор бўлишлари учун Ўзига ибодат қилишларини талаб қилди.

نُوقَّتَتِ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ

“Эй, инсонлар, сизларни ва сизлардан олдингиларни тақволи бўлишингиз учун яратган Раббингизга ибодат қилингиз!” (Бақара сураси, 21-оят).

نُوقَّتَتِ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ اَمُّكُمْ لِبَقْوَةٍ مُمَلَلًا قَدْ

“Эй, имон келтирганлар! Сизлардан олдинги (уммат)ларга фарз қилингани каби* сизларга ҳам рўза тутиш фарз қилинди, шояд (у сабабли) тақволи бўлсангиз” (Бақара сураси, 183-оят).

نَعْمُ كُذِّبَ قُرْفَتَفَ لَبُّسِ لَ اُوعِبَّتَتِ الْوُوعُ بَّتَافَ اَمِ يَ قَتَسُمُ يَطَارِصَ اَدَهٗ نَاوُ
هَبُّ مُمَّا صَوُّ مُمَّا لَذَهٗ لَبُّسِ

نُوقَّتَتَ مُمَّا لَعَلَّ

“Албатта, мана шу (Менинг) Тўғри йўлимдир. Унга эргашингиз! (Бошқа турли) йўлларга эргашмангиз! Акс ҳолда, улар сизларни Унинг йўлидан айириб қўяди. Тақволи бўлишингиз учун (Аллоҳнинг) қилган ҳукм(лар)и мана шу(лар)дир” (Анъом сураси, 153-оят).

5. Тақвонинг ўрни, макони инсон танасидаги энг муҳим аъзо бўлмиш қалбдир.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: “Бир-бирингизга ҳасад қилманглар, ўзаро нархларингизни ошириб манманлик қилманглар, бир-бирингизга ғазаб қилманглар, бир-бирингизнинг ортингиздан пойламанглар, биттангиз савдолашиб турган нарсанинг устига иккинчингиз савдо қилмасин! Аллоҳнинг ўзаро биродар бандалари бўлинглар! Мукулмон мукулмоннинг биродаридир. Бир-бирига зулм қилмайди, бир-бирини шарманда қилмайди, бир-бирини ҳақорат қилмайди. Тақво мана бу ерда бўлади” деб 3 марта қалбларига ишора қилдилар. –Кешининг ёмонлигига ўзининг мукулмон биродарини ҳақорат қилиши етарлидир. Бир мукулмоннинг иккинчи бир мукулмонга ҳамма нарсаси: қони ҳам, моли ҳам, обрўси ҳам ҳаромдир”. Бухорий ривояти.

Тақвонинг фойдалари, мевалари

1. Тақводор Аллоҳнинг муҳаббатига эришади.

نَيِّقُتُمُّ لَابِحُيَّ لَلَّ اِنِّ

“Албатта, Аллоҳ тақволиларни яхши кўргай” (Тавба сураси, 4-оят).

نَيِّقُتُمُّ لَابِحُيَّ لَلَّ اِنِّ

“Албатта, Аллоҳ тақводорларни севгай” (Тавба сураси, 7-оят).

نَيِّقُتُمُّ لَابِحُيَّ لَلَّ اِنِّ اَفَّ يَقَّتْ اَوُ وِدَّ عَبَّ يَفَّوْ اَمَّ يَلَّ

“Аслида эса, ким (Аллоҳ) аҳдига вафо қилса ва тақволи бўлса, албатта, Аллоҳ (бу каби) тақводорларни севади” (Оли Имрон сураси, 76-оят).

2. Тақводор икки дунёда ҳам Аллоҳнинг раҳматига эришади.

وَبُيُوتِ أَبْدَانِ اللَّائِقِينَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Бизларга бу дунёда ҳам, охиратда ҳам яхшиликни ёзгин. Биз Сенга қайтдик». (Аллоҳ) деди: «Азобимни хоҳлаган кишимга етказурман. (Аммо) раҳматим ҳамма нарсадан кенгдир. Уни (раҳматимни) тақвода бўлувчилар, закот берувчилар ва оятларимизга имон келтирувчиларга ёзажакман” (Аъроф сураси, 156-оят).

وَنُوحٍ نُوحًا مِمَّنْ كَفَرُوا فَتَأْتِيهِمْ سُرَّتُهَا وَأَن تَكُونَ لَهَا آيَةً يُعْرَفُ أَنَّهَا بِرَحْمَتِي وَلَا حَسْرَةٌ لِّيَ فِيهَا وَلَا لَكُمْ

“Мана бу Биз нозил қилган муборак Китоб (Қуръон)дир, унга эргашингиз ва тақволи бўлингиз, токи раҳм қилингайсиз” (Анъом сураси, 155-оят).

3. Тақво Аллоҳнинг ёрдами, мадади келишига сабаб бўлади. Тақводорни Аллоҳ таоло қўллаб-қувватлайди.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Зотан, Аллоҳ тақволи бўлганлар ва эзгу иш қилувчилар билан (ҳамиша) биргадир”. (Наҳл сураси, 128-оят).

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Яна, билиб қўйингизки, Аллоҳ тақволилар билан биргадир!” (Тавба сураси, 36-оят).

4. Аллоҳ таоло тақводор бандани икки дунёда ҳам хавфу хатардан асрайди ва унга ҳеч қандай ғам-ташвиш етмайди.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Эй, Одам авлоди! Агар сизларга ўзингиздан (инсон зотидан) бўлган пайғамбарлар Менинг оятларимни сизларга ўқиган ҳолда келсалар, (билиб қўйингизки) кимки тақволи бўлиб, (ўзини) тузатса, у (каби)ларга (охиратда) хавф йўқ ва улар ташвиш ҳам чекмагайлар” (Аъроф сураси, 35-оят).

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Аллоҳ, тақво қилган зотларни ютуқлари сабабли (охират азобидан) қутқарур, уларга бирор нохушлик ҳам етмас ва улар ғамгин ҳам бўлмаслар” (Зумар сураси, 61-оят).

5. Тақводорнинг қалби нурга тўлади ва басират кўзи очилади. Натижада у ўзига нималар фойдали-ю, нималар зарарли эканини ажратадиган бўлади.

مُكْتَبَاتِئِيَّسٍ مُّكُنَّ عَرَفَكُنِّيَّوَانَاوَرُفٌ مُّكَلَّلٌ لَّعَجَّيَّوَلَلَا أُوَقَّتَتْ نِإِ اُونَمَآ نِي دَّالَا هِيََآ أَيِّ
مِطْعَمِ لِّلصَّفَالِ وَذُّهُ لِّلْأَوِّ مُكَلَّلٌ رَّفَعِيَّو

“Эй, имон келтирганлар! Агар Аллоҳдан қўрқсангиз, сизлар учун (ҳақ билан ноҳақликни) ажрим этувчи (ёрддам)ни берур ва гуноҳларингиздан ўтиб, сизларни мағфират қилур. Аллоҳ улкан фазл соҳибидир” (Анфол сураси, 29-оят).

لَّعَجَّيَّوَهُتَمَّحَرُّوْمِنِنِّي لَفَكٌ مُّكْتَبَاتِئِيَّوَلْوَ سَرَبِ اُونَمَآوَلَلَا أُوَقَّتَتْ اُونَمَآ نِي دَّالَا هِيََآ أَيِّ
مِطْعَمِ رُّوْفَعٌ لِّلْأَوِّ مُكَلَّلٌ رَّفَعِيَّوَهُبَنُوشَمَّتَ اَرُونُ مُكَلَّلٌ

“Эй, (Исога) имон келтирган зотлар! Аллоҳдан қўрқингиз ва Унинг пайғамбари (Муҳаммад)га ҳам имон келтирингиз, (шунда) У сизларга ўз раҳматидан икки баробар ато этур ва сизларга (қиёматда ёритувчи) нур пайдо қилур ҳамда сизларни мағфират қилур. Аллоҳ мағфиратли ва раҳмлидир” (Ҳадид сураси, 28-оят).

6. Аллоҳ таоло тақводор бандасига шайтондан ғолиб бўлиш қувватини ато этади.

نُورِصَبُّمُ مَهْ اِدِّإِفِ اُوْرَكَدَّتِ نَاطِيَّشِلْ اِنْمُ فِئِاطُ مَهَّسَمِ اِذِ اَوُقَّتَتْ اِنِّي دَّالَانِ

“Тақво қилганларга шайтондан (бирор) мусибат етса, (дарҳол Аллоҳни) эслайдилар. Бас, ўшанда улар (ҳақни) кўрувчидирлар” (Аъроф сураси, 201-оят).

7. Тақво улкан ажрга эришиш учун василадир.

اِنِّجَاهُ لِمِطْعَمِيَّوَهُتَمَّحَرُّوْمِنِنِّي لَفَكٌ مُّكْتَبَاتِئِيَّوَلَّوَلَّ قَتَّيَّوَنَمَّوُ مُكْتَبَاتِئِيَّوَلَّوَلَّ رَمَّ اِكَلَدِ

“Бу Аллоҳнинг сизларга нозил қилган амридир. Кимки Аллоҳга тақво қилса, унинг ёмонлик (гуноҳ)ларини ўчирур ва унинг мукофотини буюк қилур” (Талоқ сураси, 5-оят).

مِطْعَمِ رُّوْفَعٌ لِّلْأَوِّ مُكَلَّلٌ اَوُقَّتَتْ وَ اُونَمُؤْتُ نِإِو

“Имон келтириб, тақволи бўлсангиз, сизларга (охиратда) буюк мукофот (бордир)” (Оли Имрон сураси, 179-оят).

8. Тақво ризқнинг кенг бўлиши, кўплаб яхшиликлар эшигининг очилишига сабаб бўлади.

نَكَالَوْضُرَّالْاَوْءَامَّسَلْاِنْمِتَاكَرَبْمَهَلَعَانَحَتَفَلْاَوْقَاتَاوْاُونَمَآرُقُولْاَلْهَلْاَنَآوَلَوْ
نَوُبْسُكَيِاُونَاكْاَمْبْمُهَانْدَحْأَفْاُوْبْدَكَ

“Агарда (мазкур) юртларнинг аҳолиси имон келтирган ва тақво қилганларида эди, улар устига осмонлар ва Ердан баракотлар (эшиклари)ни очиб юборган бўлур эдик. Лекин (улар пайғамбарларни) ёлғончига чиқардилар. Натижада қилмишлари сабабли уларни (азобга) тутдик” (Аъроф сураси, 96-оят).

بَسَتْحَيِالْثِّيْحُْمُهَقُزْرِيَو(2)اَجْحَمُهَلْلَعَجِيَهَلْلِقُتَيِمْو

“Кимки Аллоҳга тақво қилса, У унга (ташвишлардан) чиқиш йўлини (пайдо) қилур. Яна, уни ўзи ўйламаган жойдан ризқлантирур” (Талоқ сураси, 2,3-оятлар).

9. Тақво сабабли муаммолар ечилиб, ишлар осонлашади.

اَجْحَمُهَلْلَعَجِيَهَلْلِقُتَيِمْو

“Кимки Аллоҳга тақво қилса, У унга (ташвишлардан) чиқиш йўлини (пайдо) қилур” (Талоқ сураси, 2-оят).

اَرْسُيْهَرْمَأْنْمُهَلْلَعَجِيَهَلْلِقُتَيِمْو

“Кимки Аллоҳга тақво қилса, (Аллоҳ) унинг ишини осон қилур” (Талоқ сураси, 4-оят).

اَرْسُيْهَلْهَرْسَيِنَسَف(6)اِنْسُخْاَبَقُصَو(5)اَيَقَاتَاوَيَطْعَأْنَمَامْأَفْ

“Бас, кимки (закот ва садақотларни) берса ва (Аллоҳдан) қўрқса,

ҳамда гўзал (нарса)ни тасдиқ этса, бас, унга осонликни муяссар қилурмиз” (Лайл сураси, 7-оят). Оятдаги гўзал нарсадан мурод ислом дини ёки жаннат ёхуд имон калимасидир.

10. Тақво сабабли банда душманларидан ғолиб бўлади, уларнинг макру хийлаларидан ҳамда ёмонликлари сақланади.

اُورْبُصَاتِنِ اِوْ اِهْبِ اَوْحَرْفَيِّ عَيْسَىٰ سُمُّكَ بَصُّتَنِ اِوْ اِهْمُ هُوسَاتُ عَن سَحِّ مَكِّسَسَمَّتِنِ
طِيْحَمَّ نُوْلَمَّ عَيْ اَمَبَ لَلِ اِنِّ اِيَّيْ شِمُّ هُدَيْ كَمُ رُضِيَّ اِ اِوْقَّتَتَوَّ

“Агар сизларга яхшилик етса, бу уларни хафа қилади. Борди-ю, сизларга ёмонлик етса, бундан улар хурсанд бўладилар. Агар сабр билан тақвода бўлсангиз, уларнинг макрлари сизларга ҳеч қандай зарар етказмайди. Албатта, Аллоҳ уларнинг қилмишларини ихота қилувчи зотдир” (Оли Имрон сураси, 120-оят).

نَمِ فَا لآءِ سَمَّخَبْ مُمُّ كُ بَرِّ مُمُّ كُ دِدْمُ اَدَّهْمُ رَوَفْ نَمُّ مُمُّ كُ وُتْ اَيُّوْ اُوقَّتَتَوَّ اُورْبُصَاتِنِ
نِي مَّوَسُّمُّ عَكَّ اِلْمَلِّ

“Агар сабрли бўлиб, Аллоҳдан қўрқсангиз, улар (душманлар) бехос хужум қилиб қолсалар – Раббингиз сизларга беш мингта белгили фаришта билан мадад берур” (Оли Имрон сураси, 125-оят). Ушбу оятда “белгили” деган сўз фаришталар минган отларнинг ёллари ва думлари оқ рангда, фаришталарнинг саллалари сариқ рангда бўлганини ангатади.

نُوقَّتَيُّ اُونَّاكَوْ اُونَمَّآ نِي دَلَّ اُنِّي جَنَّوْ

“Имон келтирган ва тақволи бўлган зотларга нажот бердик” (Фуссилат сураси, 18-оят).

11. Дунёда ҳам, охиратда ҳам оқибат тақводорларникидир.

نَمْ اَشَيِّ نَمْ اَهُثْرُوِيَّ لَلَّضَرَّالَّ اِنِّ اُورْبُصَاوْ لَلَّ اَبِ اُونِي عَتْسَا اِهْمُ وِقْل يَسُومَّ لَأَقْ
نِي قُتُّمَّ لَلَّ عَقَّ اِلْ اُوْ وَا بَعَّ

“Мусо (ўз) қавмига деди: “Аллоҳдан мадад сўрангиз ва сабрли бўлингиз! Ер Аллоҳникидир! Уни (Ўзи) хоҳлаган бандаларига мерос қилиб берур. Оқибат (яхшиликлари) эса тақводорларга (тегишли)дир” (Аъроф сураси, 128-оят).

اَدَّهْمُ لَبَقْ نَمْ كُ مَّوَقَّ الْوَتَّنَّ اَهْمُ لَعَتَتُنُّكَ اَمَّ كَيْ لَلِّ اِهْي حُونُبِّيْ لَلَّ اِبْنَ اَنْ مَّ كَلَّتْ
عَقَّ اِلْ اِنِّ رُبُّ صَافْ

نِي قُتُّمَّ لَلِّ

“(Эй, Муҳаммад!) Булар Сизга ваҳий қилаётган Биздаги ғайб хабарларидандир. Буларни илгари на Сиз ва на қавмингиз билар эдингиз. Бас, сабр қилинг! Албатта, оқибат (ютуқ) тақводорларникидир” (Ҳуд сураси, 49-оят).

عَبَقِ الْغُلَّاءِ وَأَدَاَسَفِ الْوَضْرَاءِ لَا يَفْأُولُ عَن وُدِّي رِيَّ الْإِنِّي دَلُّ الْهُلَّ عَجَّ نَّ عَرَّحَ الْإِرَادُ الْكُلَّ لَت
نَيِّ قُتُّمُ لَل

“Биз ўша (сизларга маълум) охират диёрини ер юзида зулм ва бузғунчилик қилишни истамайдиган кишилар учун яратурмиз. Оқибат эса, тақволи кишиларникидир” (Қасос сураси, 83-оят).

كُلَّتْ أَهْلُ طُؤْمٍ إِذْ رَأَوْهُ كُنُوزًا لَهُمْ لَمْ يَكُنُوا لَهُمْ لِحَاحًا يَدْعُؤْنَ وَيَسْتَلِئُونَ نَجَسًا وَلَا يَلْتَمِسُ
رَأْسًا لَّنِ الْيَرْفَأُ الْكُلَّ يَبْقُوعُ وَأَوْقَاتِ الْيَدِّ الْيَبْقُوعُ

“Тақволилар учун ваъда қилинган жаннатнинг мисоли: унинг остида анҳорлар (доимо) жорий, мевалари ва соялари боқийдир. Бу тақво қилганларнинг оқибати (мукофоти)дир. Кофирларнинг оқибати эса дўзахдир” (Раъд сураси, 35-оят).

مُهَاقُؤْفٍ أَوْقَاتِ الْيَدِّ أَوْ أُونَمَ الْيَدِّ لَمْ نَمْنُؤْ رَحْسَيَّوْ أَيْ نُنْدِلُ أَيْ حَالًا أَوْ رَفَكَ الْيَدِّ لَلَّ نِيَّز
بِأَسْحَرِيَّ غَبُّ شَيْ نَمُّ قُزْرِيَّ هَلَّلْ أَوْ مَآيَ قُلَّ مَوِيَّ

“Кофир бўлганларга бу дунё зийнатли қилиб қўйилган. Улар имон келтирганлар устидан куладилар. Ҳолбуки, қиёмат куни тақволи бўлганлар улардан баланддирлар. Аллоҳ хоҳлаган кишиларга беҳисоб ризқ берур” (Бақара сураси, 212-оят).

12. Панду насиҳат фақат тақводорларгагина фойда беради, уларгагина таъсир қилади. Улар Аллоҳнинг оятлари ҳақида тафаккур қиладилар ва ўша оятлар асосида яшайдилар.

أَرْوَّتْ لَنَا مَرْهَقِيَّ دِيَّ نَبَّ أَمَلْ أَقْدَصُمْ مَمِّيَّ رَمَنْ بَا سِيَّ عِبْ مَرَاتِ آتَى لَعَانِيَّ قَوْ
عَظْغُؤْمٍ وَيَدَّوْ أَرْوَّتْ لَنَا مَرْهَقِيَّ دِيَّ نَبَّ أَمَلْ أَقْدَصُمْ مَمِّيَّ رَمَنْ وَيَدَّوْ هِيَّ لِيَّ خُنَّ لَنَا هَانِيَّ تَأَو
نَيِّ قُتُّمُ لَل

“Уларнинг изларидан Исо ибн Марямни ўзидан олдинги (туширилган) Тавротни тасдиқ этувчи ҳолда издош қилиб юбордик ва унга Инжилни – ичида ҳидоят ва нури билан ўзидан олдинги (туширилган) Тавротни тасдиқ этувчи ҳолда тақводорлар учун ҳидоят ва насиҳат (манбаи) қилиб бердик” (Моида сураси, 46-оят).

نَيِّ قُتُّمُ لَلَّ عَظْغُؤْمٍ وَمَوْ أَهْفَلَّخْ أَمَّوْ أَهْقِيَّ دِيَّ نَبَّ أَمَلْ الْكَنْ أَهَانَ لَعَجَّ ف

“Биз буни улардан олдинги ва кейинги давр учун (ибратли) жазо, тақволи кишилар учун эса насиҳат (манбаи) қилдик” (Бақара сураси, 66-оят).

نَيِّ قُتُّمُ لَلَّ عَظْغُؤْمٍ وَيَدَّوْ هِيَّ لِيَّ خُنَّ لَنَا هَانِيَّ تَأَو

“Бу (Қуръон ёки мазкур гаплар) одамлар учун баёнот ҳамда тақводорлар учун ҳидоят ва насиҳат (манбаи)дир” (Оли Имрон сураси, 138-оят).

عَظْمًا وَمَوْكِبًا لِّبَقِ نَمِ الْوَلَحَّ نِيْدَلِ نَمَّ الْتَمَّ وَتَانِّي بُم تَايَا مُكْيَلِ لِيْلَ اِنْلَزْنَ اَدَقَلَو
نَيِّقْتُمْلَلِ

“(Эй, мўминлар!) Дарҳақиқат, Биз сизларга (ушбу) баён этувчи оятларни, сизлардан илгари ўтганлар тўғрисидаги мисолларни ва тақводорлар учун насиҳатни нозил қилдик” (Нур сураси, 34-оят).

نَيِّقْتُمْلَلِ سِدْهِي فَ بَيَّرَ الْبَاتِ كَلَلِ د

“Ушбу Китоб (Қуръон) шубҳадан холи ва (у шундай) тақводорлар учун ҳидоят (манбаи)дир” (Бақара сураси, 2-оят).

نَيِّقْتُمْلَلِ اَرْكَدَوَّ اَيَضَوَّ نَاقِرُفَلِ نَوْرَاهَوَّ سِوَمُ اِنِّي تَاَدَقَلَو

“Дарҳақиқат, Биз Мусо ва Ҳорунга Фурқон (Таврот), зиё ва тақводор кишилар учун эслатма ато этдик” (Анбиё сураси, 48-оят).

نَيِّقْتُمْلَلِ رَكَدَتَلُ نِوْ

“Ҳақиқатан, у (Қуръон) тақводорлар учун эслатмадир” (Ал-ҳаққот сураси, 48-оят).

13. Тақво Аллоҳнинг дўстларининг сифати ҳамда Аллоҳга дўст бўлишнинг асосий йўлидир.

نِوْ اِنِّي تَاَدَقَلَو اَوْنَاك اَمَو مَارْحَلِ اِيْحَسَمْلَلِ نَعَن وَوَدَّصَي مَوْوَهْلَلِ اُمَّهَبَّ دَغِي اَلْ اُمَّهَل اَمَو
نَوْمَلَّ عَي اَل مَوْهَرْتُ كُنْ كَلَو وَوَقْتُمْلَلِ اَل اِيْهُوْ اِيْلَو

“Уларга не бўлдики, (мўминларни) Масжиди Ҳаром (зиёрати)дан тўссалар ҳам, уларни Аллоҳ азобламаслиги керак эмиш?! Ваҳоланки, улар унинг (Масжиди Ҳаромнинг) эгаси эмаслар. Унинг эгалари фақат тақволи (мўмин) кишилардир. Лекин, уларнинг аксарияти (буни) билмайдилар” (Анфол сураси, 34-оят).

يَلَو وَوَهْلَلِ اَوَضَعَبُ اَيْلَو اَمَّهَضَعَبَ نِيْمَلِ اِظَلَّ اِنِوْ اَيَّيْ شَهْلَلِ نَم كُنْ عَن اَوْنُعِي نَل مَوْوَهْلَلِ
نَيِّقْتُمْلَلِ

“Чунки, улар Сиздан Аллоҳ (томони)дан бўлмиш (бирор) нарсани (азобни) қайтара олмаслар. Албатта, золимлар бир-бирларига дўстдирлар. Аллоҳ эса тақводорларнинг дўстидир” (Жосия сураси, 19-оят).

اُوْنَاكَ وَاُوْنَمَآ نِيْدَالَا (62) نُوْنَزَحِيْ مُهْ اَلْوَمَّهِيْلَعُ فَوَخِ اَللَّيْلِ اِيْلُوْا نِيْ اَلْا
هَلَّلَاتِ اَمَلِكَلِّيْ دَبَّتِ اَلدَّخَالِيْ وَيَفُوْ اَيُّنِّيْ دَلَّ اَلْاِيْحُ اَلْي فَيَرْشُبُ اَلْمُهَلَّ (63) نُوْوَقَّتِي
مُطْعَلُ اَلزَّوْفِ اَلْوَهْ كَلَدِ

“Огоҳ бўлингизки, албатта, Аллоҳнинг валийлари (дўстлари)га хавф йўқдир ва улар ташвиш ҳам чекмаслар. Улар имон келтирган ва тақволи бўлганлардир. Уларга дунё ҳаётида ҳам, охирада ҳам башорат (хушхабар) бордир. Аллоҳнинг сўзларида ўзгартириш йўқдир. Ана шу буюк ютуқдир” (Юнус сураси, 62, 63, 64-оятлар). Оятда зикр қилинган “Аллоҳнинг дўстлари”, яъни авлиёлар кимлиги хусусида турли таърифлар мавжуд. Жумладан, улар тоат-ибодат билан Аллоҳга яқин бўлувчи, Аллоҳ эса, уларга фазлу каромати билан яқин бўлган кишилардир. Кўпчилик уламолар фикрига кўра, валийлар Аллоҳ йўлида дўстлашган кишилар бўлиб, уларни боғлаб турувчи нарса бойлик ҳам эмас, қариндошлик ҳам, балки Аллоҳнинг ризолигидир. Бунга далил қилиб, ушбу ҳадисни келтирадилар: “Аллоҳнинг шундай бандалари ҳам борки, қиёмат куни уларнинг Аллоҳга яқинлигини кўриб пайғамбарлар ва шаҳидлар ҳам уларнинг мақом ва мартабаларини ҳавас қиладилар. Улар ўзаро қариндош ҳам эмаслар, бир-бирлари билан бойлик жиҳатдан ҳам олди-бердилари бўлмаган, лекин улар Аллоҳнинг йўлида дўстлашган кишилардир. Уларнинг юзлари нуроний, ўзлари ҳам нури раббоний узра барқ уриб турурлар. Одамлар (қиёмат ваҳимасидан) қўрққанда улар қўрқмаслар, одамлар (гуноҳларидан) ташвиш чекканда улар ташвиш чекмаслар”, деб Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мазкур оятни ўқиб берган эканлар.

Валийлар ёки авлиёлар таърифи тасаввуфда ўзига хос тарзда акс эттирилган. Ҳар икки таъриф ўртасида муайян муносабат бор.

14. Тақво бандани Роббисига яқинлаштирадиган асосий мезон, ўлчовдир.

نَا اُوْفَرَاعَتَل لَّ اَبَقَوَّ اَبُوْعُشُّ مُمْكَ اَن لَّ عَجَّ وَا تَنْ اُوْرَكَ دُوْمٌ مُمْكَ اَن قَلَخِ اَن اِسْ اَلْا اِهْيَا اَي
رِيْبَخٌ مَّيْلَعِ اَللَّ اِن اِمُّكَ اَقْتَأَّ اَللَّ اَدْنَعُ مُمْكَ مَرْكَ اُ

“Эй, инсонлар! Дарҳақиқат, Биз сизларни бир эркак (Одам) ва бир аёл (Ҳавво)дан яратдик ҳамда бир-бирларингиз билан танишишингиз учун сизларни (турли-туман) халқлар ва қабила (элат)лар қилиб қўйдик. Албатта, Аллоҳ наздида (энг азизу) мукаррамроғингиз тақводорроғингиздир. Албатта, Аллоҳ билувчи ва хабардор зотдир” (Ҳужурот сураси, 13-оят).

15. Тақво охират сафарига тайёргарлик кўраётган банданинг энг яхши йўл озуқасидир.

يَفْلَحُ لَاجِلِ الْوَقُوفِ وَالْوَقْفِ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ
الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ الْوَقْفُ
بَابُ الْوَقْفِ الْوَقْفُ

“Ҳаж (мавсуми учун) маълум ойлар (белгиланган). Бас, ким шу ойларда ҳажни ўзига фарз қилса (ҳажни ният қилса), ҳаж давомида хотинига яқинлашиш, гуноҳ-маъсият ва жанжал (каби ишларга рухсат) йўқ. Ҳар қандай яхши (савобли) иш қилсангиз, албатта, уни Аллоҳ билур. (Ҳаж сафарига) озуқа олиб чиқинг. Энг яхши озуқа тақводир. Тақвони Менга қилингиз (Мендан қўрқингиз), эй, оқиллар!” (Бақара сураси, 197-оят).

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб: “Эй Аллоҳнинг Расули, мен сафар қилмоқчиман, мени йўл озуқаси билан таъминланг” деди. Пайғамбар алайҳиссалом: “Аллоҳ сенга тақвони йўл озуқаси қилиб берсин” дедилар. Ҳалиги одам: “Яна зиёда қилинг” деди. У зот: “Аллоҳ гуноҳларингни кечирсин” дедилар. Бояги киши: “Ота онам сизга фидо бўлсин, яна зиёда қилинг” деди. Шунда у зот: “Қаерда бўлсанг ҳам Аллоҳ сени яхшиликка осонлик билан эриштиради” дедилар. Термизий ривояти.

16. Тақво амал қабул бўлишининг асосий сабабидир.

لَبَّ قَتُّيْ مَلِّوْا مَوْحَاً نَمَلٌ لَّبُّ قَتِّفَ انْ اَبْرُقْ اَبْرُقْ ذِي قَحْلَابِ مَدَايِي نَبِ اَبْنِ مَهْيَلَعُ لَتَاو
نِي قَتُّمَلِّوْا مَوْحَاً نَمَلٌ لَّبُّ قَتِّفَ اَبْرُقْ اَبْرُقْ ذِي قَحْلَابِ مَدَايِي نَبِ اَبْنِ مَهْيَلَعُ لَتَاو

“Уларга Одамнинг икки ўғли (Қобил ва Ҳобил) ҳақидаги хабарни ҳақиқати билан ўқиб беринг! Иккиси қурбонлик қилганларида, биридан қабул қилинди, унисидан эса қабул қилилмади. (Қурбонлиги қабул бўлмаган Қобил укаси Ҳобилга): «Сени, албатта, ўлдиражакман!» – деди. (Ҳобил) эса: «(Қурбонликни) Аллоҳ аслида тақволи кишилардан қабул қилур” (Моида сураси, 27-оят).

مُكِّنْ وَيُوقِّتْ لَأَنْ يَنْ كَلَّوْا هُوَ مَا دَاوْ هُوَ قَوْلُ لَلْأَنْ يَنْ

“Аллоҳга (қурбонлик) гўштлари ҳам, қонлари ҳам етиб бормас. Лекин у Зотга сизлардан тақво етар” (Ҳаж сураси, 37-оят).

17. Қуръон тақводорлар учун хушхабардир.

أَذِلَّ أَمْ وَفَّوْا رَدُّنْتَ وَنِي قَتُّمَلِّوْا هَبْ رَّشَبُتْ لَكِنْ أَسْلَبْ هَانَ رَسِي أَمَّنْ إِي

“(Эй, Муҳаммад!) Албатта, Биз тақво эгаларига хушхабар беришингиз учун ва саркаш қавмни огоҳлантиришингиз учун уни (Қуръон тиловатини) Сизнинг тилингизга осон қилиб қўйдик” (Марям сураси, 97 оят).

18. Тақводорларнинг ўзаро алоқаларидан бошқа барчанинг алоқаси қиёмат кунида тугайди.

نَيِّقَاتُ الْمَالِ وَالْمَالِ يُدْعَى صُغْبَلُ مُمْضِعِ بَدِئِ مَوِيءِ الْخَالِ

“У кунда тақводорлардан ўзга дўстлар бир-бирларига душмандирлар” (Зухруф сураси, 67-оят).

19. Тақводорлар нажотга эришувчилардир.

نُزُؤِ أَفْءِ الْكَيْلِ وَأَفْءِ قَيْتَيِ وَءِ لَلِ شَحْيِ وَءِ لُؤْسِ رَوِّ لَلِ لَعِطِيِّ نَمَوِّ

“Кимки Аллоҳ ва Унинг пайғамбарига итоат этса ва Аллоҳдан қўрқиб, тақво қилса, бас, айнан ўшаларгина ютуқ эгаларидирлар” (Нур сураси, 52-оят).

20. Тақводорларга Аллоҳнинг раҳмати етади.

مُهَيِّدِ الْوَعْدِ الْكُذِّبِ وَءِ لَلِ نِيَّ دِلِّ الْهَبِّ تَكْأَسْفِ عِي شَلُّكَ تَعَسَوِي تَمَحَّرَوِ
نُؤْمُؤِي أَنْتَ أَيَّابِ

“(Аmmo) раҳматим ҳамма нарсадан кенгдир. Уни (раҳматимни) тақвода бўлувчилар, закот берувчилар ва оятларимизга имон келтирувчиларга ёзажакман” (Аъроф сураси, 156-оят).

21. Тақво пайғамбарлар ва уларни тасдиқлаган мўминларнинг сифатидир.

نُؤْقَاتُ الْمَالِ مَهْ كَيْلِ لَوْأَبِ قَدَّصَوِ قُدَّصِ لَابِ عَاجِ يَدَّالِ

“Ростликни келтирган зот (Муҳаммад) ва уни тасдиқ этганлар (мўминлар) – айнан ўшалар тақволи зотлардир” (Зумар сураси, 33-оят).

22. Тақво қиёмат куни банданинг нажотга эришишига сабаб бўлади.

أَيِّ شَجَاهَةِ نِيْمَلِ أَظْلَ رَدَّوْ أَوْقَاتِ نِيَّ دِلِّ الْيَجَّ نُنَّ مَثِ

“Сўнгра тақводор бўлганларни (ундан) қутқарурмиз ва золим кимсаларни тиз чўккан ҳолларида (жаҳаннамда) қолдирурмиз” (Марям сураси, 72-оят).

نُؤْنَحِّي مَهْ الْوُؤْسِ لَلِ مُمْسَمِي الْهَوْتَرَفِ مَبِ أَوْقَاتِ نِيَّ دِلِّ الْيَجَّ نُنَّ

“Аллоҳ, тақво қилган зотларни ютуқлари сабабли (охират азобидан) қутқарур, уларга бирор нохушлик ҳам етмас ва улар ғамгин ҳам бўлмаслар” (Зумар сураси, 61-оят).

23. Тақво гуноҳларнинг кечирилишига сабаб бўлади.

لَعَلَّ غَجَّيَ وَهَتَمَّ حَرْرٌ مِّنْ نِّيْلٍ فَكَمْ كُنْتُمْ تُؤَيِّدُونَ وَسَرَّ بَ أُوْنَمَّ آوَّ لَلِ اُوقَّتِ اُؤْنَمَّ نِي دَلِّ اِهَّيَّ اَيِّ
مَّيْ حَرُّ رُفَعَّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ رَفَعَّيَّ وَهَبَ نُوْشَمَّ اَرُوْنُ مَّكَلِّ

“Эй, (Исога) имон келтирган зотлар! Аллоҳдан қўрқингиз ва Унинг пайғамбари (Муҳаммад)га ҳам имон келтирингиз, (шунда) У сизларга ўз раҳматидан икки баробар ато этур ва сизларга (қиёматда ёритувчи) нур пайдо қилур ҳамда сизларни мағфират қилур. Аллоҳ мағфиратли ва раҳмлидир” (Ҳадид сураси, 28-оят сураси).

رَفَعَّيَّ وَ مَّكَلِّ اَمَّ عَّ اُؤْمُكَلِّ لَحْ لُ صُّي (70) اَدِي دَسَّ اَلْوَقَّ اُولُ وُقَّ وَ لَلِ اُوقَّتِ اُؤْنَمَّ نِي دَلِّ اِهَّيَّ اَيِّ
اَمَّي طَّ عَّ اَزَّوْفَ زَا فَ دَقَّ فُ هَلَّ وُسَّرَّ وَ لَلِ اِعْ طَّيَّ نَمَّ وَ مَّكَبَّ وَ نُّذُ مَّكَلِّ

“Эй, мўминлар! Аллоҳдан қўрқингиз ва тўғри сўзлангиз! (Шунда Аллоҳ) ишларингизни ўнглар ва гуноҳларингизни мағфират этар. Кимки Аллоҳга ва Унинг пайғамбарига итоат этса, бас, у улуғ ютуққа эришибди” (Аҳзоб сураси, 70, 71-оятлар).

24. Улуғлик фақатгина тақво билан бўлади.

Самура розияллоҳу анҳу Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан ривоят қиладилар: “Ҳасаб молу давлат, улуғлик эса тақводир”. Термизий ривояти.

25. Аллоҳ таоло тақводорлар учун илм олишни осон қилиб қўяди.

مَّيْ لَعَّ عَّيَّ شَّ لَّ كَبُّ هَلَّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَعَّيَّ وَ لَلِ اُوقَّتِ اُؤ

“Аллоҳдан қўрқингиз! Аллоҳ сизларга (шундай) таълим беради. Аллоҳ ҳамма нарсани билувчи зотдир” (Бақара сураси, 282-оят).

26. Тақвонинг савоби жаннатдир.

نِي قَّتُّ مَلُّ لَلِ تَدَّ عَّ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ لَلِ اُؤْمُكَلِّ

“Раббингиздан (бўлувчи) мағфиратга ва кенглиги осмонлару Ерга тенг, тақводорлар учун тайёрлаб қўйилган жаннат сари (солиҳ амаллар қилиш билан) шошилингиз!” (Оли Имрон сураси, 133-оят). Жаннатнинг кенглиги нисбий маънода етти қават осмон ва етти қават ернинг энига тенг дейилган. Ваҳоланки, Еру осмонларнинг эни ёки бўйи деган тушунча йўқ.

Лекин бу ерда ташбеҳ учун жаннатнинг эни Еру осмонлар кенглигини қўшгандаги ҳажмга тенг бўлса, унинг бўйи унданда узоқ масофани ташкил этиши муқаррар эканини таъкидлаш учун Аллоҳ таоло мисол келтирмоқда. Зеро, одамлар наздида бу дунёда уларга маълум бўлган энг катта кенглик – бу, Еру осмонлар орасидаги кенгликдир. Жаннат етти қават осмон билан Аршнинг ўртасида, дўзах эса, етти қават ернинг остида дейилиши ҳам нисбий таърифдир.

أَمْ أَهِيَ فُؤَادُ رَأْفَتِ الْإِلَهِاتِ نَمَّ يَحْتَبِئْنَ وَأَنْوُلُحْ دِيْنَدُنَّ ح (30) نِيْقَاتُ الْمَلَأِ رَادَمَنْ لَو
نِيْقَاتُ الْمَلَأِ لَلِ يَحْيَى كَلَدَكَ نُوْءَاشَى

“Тақводорларнинг диёрлари нақадар яхши! Улар остидан анҳорлар оқиб турадиган мангу жаннатларга кирурлар. Улар учун у ерда хоҳлаган нарсалари бордир. Тақводорларни Аллоҳ мана шундай мукофотлагай” (Наҳл сураси, 30, 31-оят).

نِيْقَاتُ الْمَلَأِ لَلِ نَجْوَى تَفْلُؤْ

“(У кунда) жаннат тақводорларга (кўриб қувониш ва киришлари учун) яқинлаштирилур” (Шуаро сураси, 90-оят).

مِغْنَلِ تَانَجْ مَّوَبَّرَدَنْ ع نِيْقَاتُ الْمَلَأِ لَلِ ن

“Албатта, тақводорлар учун Парвардигорлари ҳузурида неъмат боғлари бордир” (Қалам сураси, 34-оят).

دِيْعَبَرِيْعَ نِيْقَاتُ الْمَلَأِ لَلِ نَجْوَى تَفْلُؤْ

“Жаннат тақводор зотларга йироқ бўлмаган (бир маконга) келтирилур” (Қоф сураси, 31-оят).

مَلِ نَبَلْ نَمُّ رَأْفَتِ الْإِلَهِاتِ نَمَّ يَحْتَبِئْنَ وَأَنْوُلُحْ دِيْنَدُنَّ ح (30) نِيْقَاتُ الْمَلَأِ رَادَمَنْ لَو
نَمُّ أَهِيَ فُؤَادُ رَأْفَتِ الْإِلَهِاتِ نَمَّ يَحْتَبِئْنَ وَأَنْوُلُحْ دِيْنَدُنَّ ح (30) نِيْقَاتُ الْمَلَأِ رَادَمَنْ لَو
عَطْفٌ أَمْ يَمَحَّ أَوْ قُسْوَرَانِ لِي فِدْلَاخْ وَهُنَّ كَمَّوَبَّرَدَنْ ع نَمُّ رَأْفَتِ الْإِلَهِاتِ نَمَّ يَحْتَبِئْنَ وَأَنْوُلُحْ دِيْنَدُنَّ ح (30) نِيْقَاتُ الْمَلَأِ رَادَمَنْ لَو

“Тақволи зотлар учун ваъда қилинган жаннатнинг мисоли (сифати будир): Унда айнимас сувдан иборат анҳорлар ҳам, таъми ўзгармас сутдан иборат анҳорлар ҳам, ичувчилар учун лаззатли (ақлдан оздирмайдиган) майдан бўлмиш анҳорлар ҳам ва мусаффо асалдан иборат анҳорлар ҳам бордир. Улар учун у жойда барча мевалардан бордир ва (у жойда) Парвардигорлари (томони)дан мағфират бордир. (Ана шундай зотлар) дўзахда мангу қоладиган ва қайноқ сув билан суғорилганда ичакларини

тилка-пора қилиб ташлайдиган (кофир)лар каби бўлурмилар?!” (Муҳаммад (с.а.в.) сураси, 15-оят).

مَوْلَىٰ لِقَاؤِ هَٰؤُلَاءِ أَلَمْ تَحْتَفِ وَأَهْوَأَجِ إِذِىَّ حَٰرَمُزَّةَ نَجَّىٰ لِي هَٰؤُلَاءِ أَوْقَاتِى نِي دَلَّ قِي سَو
نِي دَلَّ آخِ هَٰؤُلَاءِ دَافٍ مُّتَبَطِّطٍ مُّكَيِّلٍ عُمَالِ سَٰهَتَنَزَخِ

“Парвардигорларидан қўрққан тақволи зотлар ҳам гуруҳ-гуруҳ ҳолда жаннатга бошлаб борилур. То қачонки, улар унинг дарвозалари очилган ҳолда эканида етиб келганларида ва унинг қўриқчилари: «Сизларга салом! Хуш келдингиз! Бас, унга мангу қолувчи бўлган ҳолингизда кирингиз!» – деганларида (улар беҳад шодланурлар)” (Зумар сураси, 73-оят).

Фойдаланилган манбалар:

1. Ҳофиз Ибн Ражаб Ҳанбалийнинг “Жомеъул улуми вал ҳикам” асари.
2. Шайх Абдулазиз Салмоннинг “Иршодул ибод” асари.
3. Шайх Мозин ал-Фариҳнинг “Ар-роид” асари.

Нозимжон Ҳошимжон